

Rekenbeleid plan DOC93 schooljaar 2017-2018

Zien en gezien worden!

Aandacht voor leerlingen met (ernstige) reken -en wiskunde problemen.

Inhoud

Inleiding	3
Speerpunten schooljaar 2017-2018:	3
Niveaus voor vmbo Basis, vmbo Kader en KGT.....	4
Inhoudelijk profiel van het vak rekenen.....	4
Instroom in DOC93	5
Meetinstrumenten binnen DOC 93.....	5
RT rekenen / rekenvolgdokument.....	5
Naschoolse activiteiten	6
Orthopedagoog	6
Dyscalculiescreening	6
Dyscalculieonderzoek.....	7
Organisatie en scholing	8
Doorlopende leerlijnen, overdracht PO naar VO	8
Werkvormen en differentiatie.....	9
Randvoorwaarden	10
Toetsing , screening van leerlingen met ernstige rekenproblemen en/of dyscalculie	10
Samenwerking met andere vakken	11
Bijlagen	12
Rekenvolgdokument.....	12
Info in OPP	15
Handelingsplan	16

Inleiding

Het rekenonderwijs dat wordt geboden vanaf de basisschool, krijgt op DOC93 een vervolg. Hierdoor wordt het vak rekenen ook een vast onderdeel van het geboden onderwijs op DOC93.

Het Steunpunt rekenen en taal VO heeft een instrument ontwikkeld waarmee scholen de referentieniveaus in het curriculum kunnen inpassen. Dit instrument kent vier scenario's:

- Rekenen binnen het vak wiskunde,
- rekenen als apart vak,
- rekenen in gezamenlijke, vakoverstijgende projecten,
- rekenen in alle vakken.

De rekenvisie van DOC93 komt op dit moment in uiting in scenario 2: Rekenen als apart vak, waarbij we willen doorgroeien naar scenario 3. Dit plan is mede gebaseerd op het boek "Grijp de rekenkansen" en het protocol ERWD masterplan dyscalculie. De overdracht van de gegevens van het PO naar VO moet gedetailleerder met een concrete beschrijving van de ontwikkeling van de verschillende domeinen per leerling en het niveau van de geboden hulp.

Speerpunten schooljaar 2017-2018:

- de screening goed op de rit willen hebben
- ouders en collega's op de hoogte zijn van ons rekenbeleid
- er een algemene jaarlijks toetsen komt
- toegroeien naar scenario 3

In elk scenario is speciaal aandacht nodig voor leerlingen met (ernstige) reken- en wiskundeproblemen. Zij hebben niet genoeg aan de ontwikkelde activiteiten of oefenprogramma's. Deze zwakke rekenaars hebben vooral behoefte aan extra instructie en begeleiding door een docent / RT-er. Het is van belang dat we op DOC93 oog hebben voor deze behoefte aan (verlengde) instructie. Ook zwakke rekenaars moeten worden begeleid naar het voor hen geldende referentieniveau.

Niveaus voor vmbo Basis, vmbo Kader en KGT

De niveaus waar naartoe gewerkt wordt, zijn voor:

vmbo Basis en vmbo Kader en KGT: referentiekader 2F.

2F: Het zogenaamde 'burgerschapsniveau'.

Dit is het niveau dat iedere burger moet beheersen om op het gebied van taal en rekenen om goed maatschappelijk te kunnen participeren in de hedendaagse samenleving.

De methode die wordt gebruikt is “Getal en Ruimte”, zowel de schriftelijke als de digitale versie.

Inhoudelijk profiel van het vak rekenen

Bij de rekenvaardigheid zijn vier domeinen te onderscheiden nl, getallen, verhoudingen, meten en meetkunde en verbanden. Bij elk van de domeinen is het belangrijk dat de leerling;

- kennis heeft van feiten en begrippen, automatiseren, reproduceren, routines en technieken.
- kennis heeft van goede probleemaanpak en het kunnen toepassen.
- concepten en methoden kan begrijpen en verklaren.

Instroom in DOC93

Als leerlingen aangemeld worden, kijken we naar de rekenniveaus en de ABC toets (niveau 1F en 1S) rekenen wordt afgenomen.

De toetsen in toetsplatform jij! (voorheen TOA) worden aan eind van de eerste klas afgenomen. Deze wordt zoveel mogelijk op het eigen niveau aangepast. We kunnen deze toetsen aanbieden van OF t/m 2F

Uitgebreide CITO toets vanuit de basisschool of school van herkomst zodat we goed kunnen inspelen op de onderdelen die extra aandacht vragen. De verschillende domeinen van de Cito moeten meekomen met de ouders bij kennismakingsavond voor de vakantie. Dit moet bij de intake duidelijk worden vermeld.

In het tweede jaar wordt de jij! toets aan het begin en aan het eind afgenomen. Bij de tweedejaars zij instromers moet binnen 4 weken de jij! toets afgenomen worden. Individueel moet bekeken worden op welk niveau. De jij! toetsen moeten ook teruggekoppeld worden in het intern overleg van de rekengroep DOC93.

Meetinstrumenten binnen DOC 93

- Abc toets – 1F en 1S
- Methodetoetsen Getal en Ruimte
- Jij! toetsen – OF t/m 2F

RT rekenen / rekenvolgdocument

Leerlingen met een ABC toets score D en E hebben RT rekenen nodig, wel in afstemming met de andere didactische gegevens en de Cito uitslag.

De orthopedagoog, de rekenspecialist en RT-er vanuit expertise team beslissen samen wie voor reken RT verder in aanmerking komen.

Naschoolse activiteiten

De rekenspecialist van DOC93 werkt met eigen testblad met verschillende sommen eraf, erbij, keer en delen. Afhankelijke daarvan en of leerling wil, krijgt een leerling extra werk mee. Per leerling goed bekijken wat en hoeveel er thuis gedaan wordt. Om te voorkomen dat er verkeerde strategieën van huis uit worden aangeleerd geven we een voorbeeldblad van de strategie mee.

Specifieke ouderavond rekenproblemen / dyscalculie bij de start van het schooljaar. Dit organiseren in dezelfde week als de dyslexie avond.

Orthopedagoog

De orthopedagoog binnen DOC93 is een belangrijke spil ook op het gebied van rekenen en bij het vaststellen of extra RT gewenst is. In het kort kunnen we de inzet van de orthopedagoog als volgt omschrijven;

- meedenken op beleidsniveau.
- selectie RT leerlingen en bepalen welke ondersteuning nodig is.
- bepalen of extra onderzoek noodzakelijk is.
- uitvoeren dyscalculie onderzoek.
- inbreng ontwikkelingen vanuit expertiseteam.

Dyscalculiescreening

Een leerling komt in aanmerking voor een dyscalculiescreening wanneer de leerling ondanks aangeboden extra hulp en begeleiding op de basisschool en/of voortgezet onderwijs (remedial teaching) ernstige problemen blijft houden met rekenen/wiskunde.

Wanneer een leerling in aanmerking komt voor een dyscalculiescreening worden ouders hiervan op de hoogte gesteld. De dyscalculiescreening bestaat uit een dossieranalyse en de afname van een aantal rekentesten en wordt door de orthopedagoog (soms in samenwerking met de remedial teacher) afgenomen.

Aan de hand van de gegevens van de dyscalculiescreening wordt bepaald of dyscalculieonderzoek noodzakelijk is. De ouders worden hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld. Indien nader onderzoek niet noodzakelijk is, ontvangen ouders een screeningsverslag met handelingsgerichte adviezen. Het screeningsverslag wordt toegevoegd aan het leerlingvolgsysteem en het leerlingdossier.

In enkele gevallen is op basis van de resultaten van de screening niet direct te bepalen of dyscalculieonderzoek noodzakelijk is. Sommige leerlingen vallen wel uit op een aantal testen, maar de hardnekkigheid van de problematiek is nog onvoldoende aangetoond. In deze gevallen wordt de leerling eerst individueel begeleid op de factoren waarvan de hardnekkigheid nog aangetoond moet worden. De vorderingen tijdens de behandeling worden dan meegenomen in het besluit of er nader onderzoek nodig is.

Dyscalculieonderzoek

Indien op basis van de dyscalculiescreening nader onderzoek wordt geadviseerd, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld. Aan het onderzoek zijn kosten verbonden. Het bedrag staat vermeld in de schoolgids. Indien ouders akkoord gaan, wordt het onderzoek verder in gang gezet.

Tijdens het dyscalculieonderzoek neemt een orthopedagoog aanvullende toetsen af bij de leerling om al dan niet dyscalculie vast te kunnen stellen.

De orthopedagoog maakt een onderzoeksverslag en deze wordt besproken met een GZ-psycholoog/orthopedagoog-generalist. Alleen een GZ-psycholoog/orthopedagoog-generalist is bevoegd om een dyscalculieverklaring af te geven en draagt de eindverantwoordelijkheid voor de dyscalculieverklaring.

De ouders worden op de hoogte gesteld van de uitslag van het onderzoek. Het onderzoeksverslag (en indien van toepassing de dyscalculieverklaring) wordt met deze brief meegezonden. Daarnaast worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek met de orthopedagoog die het onderzoek heeft uitgevoerd.

Een kopie van het verslag wordt door de orthopedagoog toegevoegd aan het leerlingvolgsysteem en het leerlingdossier. De orthopedagoog stelt de mentor en andere docenten op de hoogte van mogelijke handelingsadviezen.

Organisatie en scholing

Rekenen is een kernvak. Dit betekent dat de bij rekenen aangeleerde methodieken ook bij alle andere vakken eenduidig worden aangeleerd en gebruikt. Het vak rekenen staat apart op het lesrooster en de lessen worden gegeven door gecertificeerde docenten. De rekenspecialist van DOC93 geeft naast de andere medewerkers binnen de rekenbeleid groep vorm aan het rekenonderwijs en is aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Voor het team is expertise ingehuurd vanuit ons eigen Landstede expertiseteam.

We streven erna dat elke leerling zich in eigen tempo en op eigen niveau kan ontwikkelen, dit geldt voor alle vakken. Focus ligt op dagelijkse relevante onderwerpen en een nadruk op contextsommen. Binnen het vak rekenen wordt de rekenontwikkeling van de leerling binnen het OPP en het rekenvoldocument bewaakt en geëvalueerd, om vervolgens, passende, aanvullende hulp te bieden op subgroep niveau, dan wel individueel niveau. In eerste instantie wordt de hulp door de rekenspecialist gegeven. Indien meer specifieke begeleiding kan de remedial teacher worden ingezet.

De leerling die boven gemiddeld presteert krijgt lesstof aangeboden die uitdagend is en de leerling uitnodigt om zich uit te strekken naar meer dan de in eerste instantie gestelde doelen.

Het feit dat rekenen kernvak is, houdt in dat alle docenten zich houden aan de door de rekenspecialist voorgestelde methodieken. De methodieken worden door de rekenspecialist, tijdens een overlegmoment of op verzoek, aan de overige docenten kenbaar gemaakt.

Doorlopende leerlijnen, overdracht PO naar VO

Bij de overgang van het PO naar het VO worden de reken- en wiskunde gegevens door gegeven aan de VO school. Vragen als waar werd de hulp op ingezet zouden beantwoordt moeten zijn. Als DOC93 vragen we van de ouders de uitgebreide uitslag van de CITO zodat we meer en beter inzicht hebben in de problematiek van leerlingen op rekengebied.

Door goed aan te sluiten bij het huidige rekenniveau van de leerlingen streven we ernaar het vereiste referentieniveau te behalen o.a. door goede handelingsgerichte instructie bestaande uit concrete doe-activiteiten, doelgericht oefenen, automatiseren en memoriseren. Wanneer zij niveau 1 F beheersen kan het onderwijs toe werken naar niveau 2F. Met name het formele handelingsniveau kan problemen opleveren ook op emotioneel gebied. Het is zaak om te letten op het niveau van begrijpend lezen. Co morbiditeit (zoals ADHD, autisme, dyslexie en angstproblematiek) komt veel voor bij de leerlingen van DOC93

en dit heeft ook invloed op de rekenontwikkeling. Het is dan ook belangrijk bij het rekenonderwijs rekening te houden met deze co morbiditeit.

Werkvormen en differentiatie

Binnen het vak rekenen wordt er na instructie zelfstandig gewerkt, maar ook wordt het rekenaanbod afgewisseld door het digitaal aan te bieden of te werken in spelvorm. Deze actieve werkvorm kan in groepsverband zijn of individueel. Alles met het doel te zoeken naar de mogelijkheden om te kunnen differentiëren.

Leerlingen onthouden beter door rekenopdrachten te ervaren, de ontwikkeling moeten komen vanuit een context. De leerlijn die we hanteren is: context – model – kale som – verhaalsom. Deze leerlijn passen we wel aan bij de specifieke rekenbehoefte van de leerling bijvoorbeeld alleen de kale som maken.

Door het zelf corrigeren van het gemaakte werk, is de leerling actief betrokken en leert om het eigen leerproces te bepalen en op te bouwen.

Op DOC93 wordt per leerjaar de knelpunten van de huidige methode aangegeven en mogelijke alternatieve of aanvullende lesstof gezocht. Samen met andere locaties worden er ervaringen uitgewisseld over het gebruik en de knelpunten, de aangeboden werkvormen, de wijze van toetsing en inzet van de analyse van de rekenvorderingen van leerlingen (Overlegmomenten worden vastgelegd in de jaarlijn)

De scores op de genoemde begin- en eindtoetsen vormen de basis voor de differentiatie binnen en buiten de lessen rekenen. Passend bij het protocol ernstige rekenproblemen en dyscalculie, naast de informatie uit het dossier, informatie van de ouders en de informatie van de docent.

Docenten geven procesgerichte feedback.

Randvoorwaarden

- Van alle leerlingen is er een OPP.
- Digitaal lesmateriaal met feedback en aanvullende instructie is zeer wenselijk, ook met oog om thuis iets extra's te kunnen doen.
- De rekenspecialist heeft kennis van de leerstof die in de voorgaande leerjaren is aangeboden op het gebied van rekenen. Datzelfde geldt voor de kennis over de manier waarop leerlingen bepaalde routines aangeleerd hebben gekregen en over de routines die het beste passen bij rekenzwakke leerlingen.
- Inzet van effectieve instructiemodel tijdens de rekenles.
- De docenten van DOC93 zijn op de hoogte van eenduidige rekenstrategieën.

Toetsing , screening van leerlingen met ernstige rekenproblemen en/of dyscalculie

Aan het begin van ieder schooljaar krijgen de leerlingen een ABC toets. Leerlingen met dyslexie en dyscalculie hebben recht op extra tijd bij een toets van rekenen, wiskunde en een toets met een rekenkundig onderdeel. Gebruik van rekenkaarten en voor de rekentoets ER variant de aanvullende rekenkaarten en de standaard rekenkaarten van het CvtE.

De uitslag van de ABC / TOA toetsen is voor de rekenspecialist een indicatie op welk niveau een leerling zit en op welk rekendomein een leerling extra ondersteuning nodig heeft.

De rekenspecialist en de orthopedagoog bepalen wanneer een leerling extra ondersteuning krijgt. De uitslag van de ABC / TOA toetsen in combinatie van alle relevante informatie omtrent de leerling zijn hierin leidend.

Naast de ABC / TOA toetsen worden ook de methode toetsen afgenomen, deze resultaten worden geanalyseerd voor verdere differentiatie en de resultaten van deze toetsen worden vermeld op het rapport. De methodetoetsen lopen op in moeilijkheidsgraad tot en met referentiekader 3F.

Samenwerking met andere vakken

In het schooljaar 2017 -2018 wordt besproken over een eenduidige manier van aanpak bij bepaalde onderdelen van rekenen, die vakoverstijgend zijn. Te denken aan:

- Procenten,
- Verhoudingen,
- Metriek stelsel,
- Afronden.

Om bovenstaande te realiseren worden er in de jaarlijn overlegmomenten vastgelegd.

Rekenhulpmiddelen

- rekenmachine
- rekenkaarten
- concreet rekenmateriaal

In rekenlessen wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van concreet rekenmateriaal. U kunt dan denken aan kubussen, litermaten, een kubieke meter, breukendozen en ruimtelijke vormen. Deze zullen waar nodig worden ingezet.

** Binnen DOC93 werken we met een rekenjaarlijn waarin alle rekenactiviteiten en toetsmomenten zijn verwerkt.

Bijlagen

Rekenvolgdocument.

N.B. dit document is geen vervanging voor een deskundigenverklaring of dyscalculieverklaring. Het is een volgdocument om een inventarisatie van de rekenvaardigheden te geven en de geboden hulp inzichtelijk te maken. Het document vormt hiermee een onderbouwing voor de keuze van de vorm van de rekentoets.

Leerlingen met een rekenvolgdocument, die een aangepaste toets maken mogen de rekenmachine gebruiken dit geldt ook bij andere vakken.

Toelichtingsbrief voor ouders bij het rekendocument met wat we extra bieden en wat mogelijke gevolgen kunnen zijn als een leerling een aangepaste toets heeft gedaan. Het volgen van de BAPO is dan namelijk niet meer mogelijk.

Leerling gegevens

Naam leerling	
Klas	
Naam mentor/zorgcoördinator	
E-mailadres	
Schoolloopbaan	

1. Dyscalculieverklaring of deskundigenverklaring

Dyscalculieverklaring/deskundigenverklaring (ernstige) rekenproblemen.	Ja/nee
Datum afgifte	
Onderzoeker/instelling	

2. Informatie basis onderwijs

Informatie en/of verklaringen uit het voorafgaand onderwijs inzake de beperking van de leerling. Korte beschrijving van de maatregelen die zijn genomen inzake onderwijs en toetsing.

Bijvoorbeeld score eindtoets basisschool, informatie/score (IQ) testen, informatie uit LVS, rapport etc. Heeft leerling remedial teaching/andere extra ondersteuning gehad? Ook informatie uiteen eventuele dyscalculieverklaring kan hier gegeven worden.

3. Analyse huidige vaardigheden leerling

Een korte analyse van de haalbaarheid van de standaard rekendoelen op 2F of 3F.

<i>Het maken van een nul-meeting is een uitgangspunt om de vooruitgang (of stagnatie) van de leerling te monitoren en te beschrijven, toetsresultaten, informatie uit LVS etc. kunnen hier ook genoemd worden. Een verwijzing naar de stadia uit het protocol ERWD kan hierbij handig zijn.</i>	
Datum	
Naam en functie	

4. Overzicht geboden hulp op het voortgezet onderwijs

Benoem hier concreet welke hulp er geboden is om de leerling op het gewenste niveau te brengen. Indien nodig kunt u rijen toevoegen aan de tabel. Huidige inhoud is als voorbeeld bedoeld.

Periode	Activiteit / inhoud	Begeleider	Resultaat
<i>Sept – dec 2014</i>	<i>Domein meten: Introductie maten, oefenen met eenheidsmaten en het omzetten daarvan en zelfstandig toepassen hiervan.</i>	<i>RT-er</i>	<i>Leerling kent de verschillende eenheidsmaten, maar kan hier in een context niet zelfstandig bewerkingen mee uitvoeren.</i>

5. Advies rekentoets

Ondanks de geboden hulp blijft *Mickey* veel moeite hebben met het beheersen van de vaardigheden die in de rekentoets getoetst worden. Naar verwachting zal hij hierdoor niet kunnen slagen voor de standaard rekentoets en wordt deelname aan de ER-toets geadviseerd.

6. Voorbereiding op ER-toets op het voortgezet onderwijs

Een korte beschrijving van het gerichte traject als voorbereiding op de ER-toets.

<i>Bijvoorbeeld extra rekenles naast de reguliere rekenles, bijles, RT, huiswerkopdrachten. Het gaat hierbij om de extra inspanning van zowel school als leerling.</i>
--

7. Verklaring

Leerling en ouders/verzorgers kiezen voor de aangepaste rekentoets, zijn op de hoogte van het feit dat dit leidt tot een aantekening op de cijferlijst en mogelijk tot beperkingen in de doorstroommogelijkheden ten aanzien van vervolgonderwijs.

Datum:

Plaats:

Naam:

Handtekening leerling:

Handtekening ouders:

Handtekening vertegenwoordiger school:

Info in OPP

Jij! toets Rekenen		
Data afname	<p>Ontwikkelscore</p> <p>Score goed in % per onderdeel:</p> <ul style="list-style-type: none">- Getallen- Verhoudingen- Maten/Meetkunde- Verbanden	<p>Interpretatie</p> <p>< 60 = lager dan 1F</p> <p>60-80 1F</p> <p>>80 = 2F of hoger</p>
	<p>Ontwikkelscore:</p> <ul style="list-style-type: none">- Getallen:- Verhoudingen:- Maten/Meetkunde:- Verbanden:	

Handelingsplan

DOC 93 Handelingsplan	
Naam leerling	
Geb. datum	
Klas	
Niveau	
Mentor	
Naam begeleider	
Schooljaar	
Datum	16 februari 2018

Begeleiding	<ul style="list-style-type: none">☐ RT Rekenen☐ RT Engels☐ Gesprekken orthopedagoog☐ Dyslexiebegeleiding☐ Gesprekken SMW☐
Hulpvraag	
Doelen van de begeleiding	
Logboek	<i>Datum:</i>

	<i>Datum:</i>
Evaluatie	

Bijlage stroomschema rekenproblemen en dyscalculie.

